

TERVEZET

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

ANARCS
Község Önkormányzata

2023-2027

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	6
Célok.....	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	24
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	34
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	38
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	42
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	45
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	47
1. A HEP IT részletei.....	48
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	48
Jövőképünk.....	49
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) A BM útmutató alapján kiegészített IT tábla.....	50
3. Megvalósítás.....	55
3.1 A megvalósítás előkészítése	55
3.2 A megvalósítás folyamata	55
3.3 Monitoring és visszacsatolás	57
3.4 Nyilvánosság	57
3.6 Érvényesülés, módosítás	58
4. Elfogadás módja és dátuma.....	59

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Anarcs Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Anarcs Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye északi részén, Nyíregyházától 42 km távolságra, Kisvárdától mindössze 5 km-re található. Lakosainak száma: 1921 fő. Községünk egyike Szabolcs vármegye legrégebbi településeinek, amely az itt talált őskori leletek szerint már a honfoglalás előtt is lakott hely volt. Híres lelet az anarcsi hajfonat-korong. Körülbelül 2500 évvel ezelőtt a római birodalomhoz tartozott, erről szóló feljegyzést a Nagyőri (Strazky, Szlovákia) Levéltárban őriznek. A falu 1212-ben tűnik fel iratokban, a Tegzes család tulajdonaként, Onorch néven. Ezt bizonyítja a község református temploma alatti kriptá és Budai Ézsaiás által 1805-ben Debrecenben kiadott történelmi könyv. 1359-ben az Ajakkal és Várdával szomszédos település már Kis- és Nagyanarcsra osztódott. 1360-ban a Fiscusra szállott birtokrészt Várday János fiai kapták meg királyi adományként, 1367-ben Anarcsi László tulajdona lett. 1700 körül a vajai Vay család birtokába kerül. 1703-ban, a Rákóczi szabadságharc idején Rákóczi pihenőhelye. Ebből az időből való a Diner szőlőhegyen lévő emlékkő és a „faluvégesi jókút”. 1715-ben III. Károly Czóbel Imre brigadéros kapitánynak adományozta. A község neve ekkor már Anarch. A századvégén a Czóbelek kastélyt építtettek, mellyel egyidejűleg 40 holdas parkot létesítettek. A park a település központjában ma is megtalálható, igaz területe 7,5 hektárra csökkent. 1848-ban Kossuth Lajos is vendége volt az itt élő elmagyarosodott Czóbel családnak. A XX. század elején, 1183 túlnyomórészt református vallású lakosa volt a településnek, postával, távíróval, vasúti állomással rendelkezett. A községben olaj-, szappan-, és szeszgyár üzemelt a Diner földbirtokosok tulajdonában. A földek nagy részét a Dinereken kívül a Czóbelek és Rézlerek birtokolták. 1945 után ezeket a birtokokat megszüntették. Az 1945 után magánkézbe került földek az 1950-es években szövetkezeti tulajdonba kerültek. A rendszerváltás után a kárpótlásokkal sokan éltek, visszavették földjüket és azon gazdálkodnak. Településünk Közös Önkormányzati Hivatalt működtet Gyulaháza és Szabolcsbáka községekkel, orvosi és fogorvosi

1, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

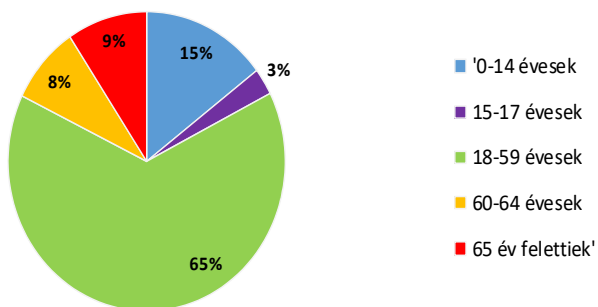
rendelője, védőnői szolgálata van. A szociális és gyermekjóléti feladatait a Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás keretében biztosítja a lakosok számára. A Nyíregyházi Egyházmegye Szolgáltató útján biztosítja az önkormányzat a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, az idős és demens betegek nappali ellátását, a fogyatékos személyek nappali ellátását, a bölcsődei ellátást. Ezen felül a helyi Református Egyházközség fenntartásában működő Csillag Diakónia Központ és Szociális Szolgálaton keresztül valósul meg az idős gondozás és az étkeztetés.

Az óvodai nevelés az önkormányzat által fenntartott Anarcsi Czóbel Minka Óvoda- Bölcsőde és Konyha intézmény keretében történik. A településen valamennyi közmű kiépített. Anarcs községben több civil szervezet működik, akikkel az önkormányzat szoros kapcsolatot ápol. A településen sajnos nagy a munkanélküliség, az aktív keresők egy része a közeli kisvárdai munkahelyekre ingázik, megjelent a külföldi munkavállalás. A községben a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat lett.

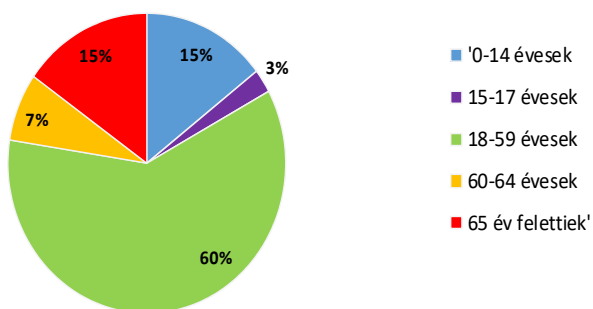
1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	1 977	bázis év
2017	1 944	98,33%
2018	1 930	99,28%
2019	1 921	99,53%
2020	1 921	100,00%
2021	1 931	100,52%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 006	1 021	2027	49,63%	50,37%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			57	2,81%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	147	148	295	7,25%	7,30%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	29	26	55	1,43%	1,28%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	651	617	1268	32,12%	30,44%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	85	75	160	4,19%	3,70%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	94	155	249	4,64%	7,65%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

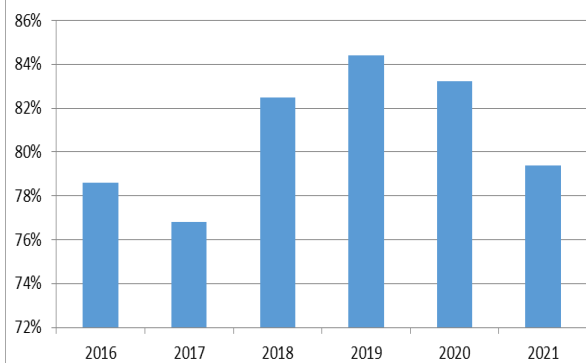

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	235	299	78,60%
2017	232	302	76,82%
2018	240	291	82,47%
2019	249	295	84,41%
2020	253	304	83,22%
2021	258	325	79,38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

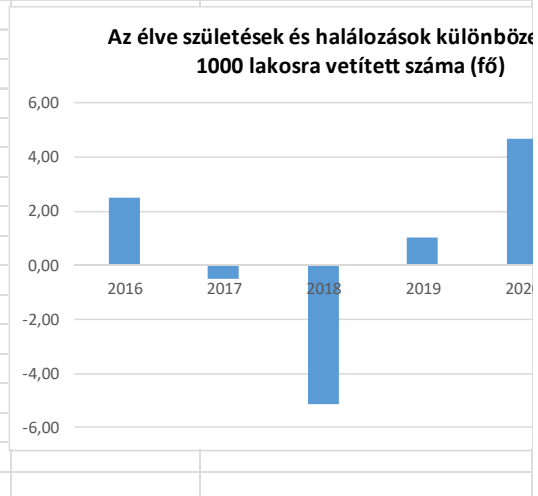
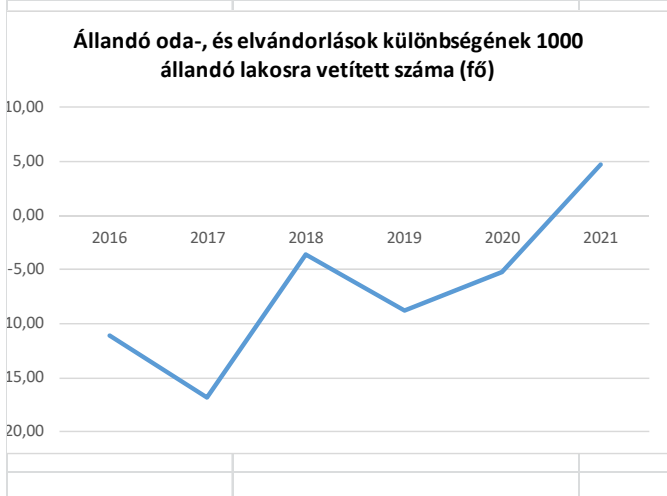

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-11,09
2017	-16,83
2018	-3,61
2019	-8,83
2020	-5,21
2021	4,67

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	2,52
2017	-0,51
2018	-5,16
2019	1,04
2020	4,69
2021	1,04

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Anarcs község legnagyobb értékei a településen található műemlékek parkjaikkal együtt és az azokhoz kapcsolódó kulturális, irodalmi, művészeti és építészeti „hagyatékok”. Anarcs Község Önkormányzata tulajdonát képezi az országos műemléki védelem alatt álló Czóbel-kúria (műemléki törzsszáma: 6060) és a Teleky-Rabovay kúria (műemléki törzsszáma: 11067). A Czóbel-kúriához 7,5 hektár nagyságú angolpark, a Teleky-Rabovay kúriához kb. 1 hektár nagyságú park tartozik. A Czóbel-kúriát 1826-ban Czóbel László építtette, klasszicista stílusú, földszintes épület. A 19. század végén eklektikus stílusban, a 20. század második felében újabb kori átalakítással átépítették, így az eredeti épület stílusjegyei jelentősen sérültek. Földszintes, téglalakú szabadon álló épület, főhomlokzata 2+3+2 nyílástengelyű, háromszög oromzatú. Hátsó, parkra néző 3+3+3 tengelyes homlokzatán terasz, széles, áttört kőkorlátos lépcsőfeljáró volt. Nyomott, manzárd tetőszerkezetű. Az úri lak egykor értékes régi tárgyak őrzőhelye volt. Luther és Kálvin korabeli képmását Vécsei generális, mint hadizsákmányt hozta a hétéves háború idején a wittenbergi városházáról. Itt őrizték Simonyi óbester kardját, több pompeii vázát, egy alvó gyermeket ábrázoló márványszobrot, bronzkori tárgyakat, eredeti régi festményeket. Több Mednyánszky és Bütthner festmény díszítette a falakat. A kúriához tartozó parkot és az ott található csónakázó tavat olasz munkások építették, amely ma is megtalálható a kertben. A park különleges fákkal büszkélkedett: tulipánfa, babiloniai szomorúfűz, platánfa, szomorú-, vér- és jegenyeterőlgly, fügefafa, vasfa, simalevelű páfrányfenyők, östölgyek. Ezek közül mára sok kipusztult, de a betelepített fafajok és park még mindig jól őrzi, az eredeti növénytakarót, a keményfás ligeterdő jellemvonásait. A kert botanikai feltárását a Szabolcs-Szatmár-Bereg

Megyei Botanikai Egyesülés tagjai végezték (Wágner Ferenc 1983.). 1981-ben a Megyei Tanács védetté nyilvánította, majd Anarcs Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a helyi jelentőségű védett természeti terület védettségének fenntartásáról szóló 14/2007. (XII.14.) önkormányzati rendeletével a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 75-2/1981. (VII.3.) VB számú határozatával védetté nyilvánított kastélypark helyi jelentőségű védett természeti terület védettségét fenntartotta. A kertben nyugszik Czóbel Minka költő, akinek sírját a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság az 5/2007. számú határozatával Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította. A síremléket Györfy Sándor Munkácsy díjas szobrászművész készítette. A Teleki-Rabovay-kúria földszintes, klasszicizáló, eklektikusan átalakított épület, melyet a Telekiek építettek, akik a Czóbel és Vay családdal álltak rokonságban. 1790-ben épült, az eredetileg kisebb barokk épület. Bővítését 1820-ra tehetjük, eredeti alakját a 19. század végi átalakítás során végleg elvesztette. A mellette lévő római katolikus kápolnát gróf Teleki Borbála építtette 1792-ben. Késő barokk stílusú, egyszerű kápolna, hullámosan ívelt oromzatával keskeny hegedű ablakkal. A kúria mellett kialakításra került a tájképi park is. Ez a kúria hűen tükrözte a vidéki, tehető nemesség anyagi lehetőségeit és harmonikus egységet mutatott annak életmódjával. Az épület megmaradt részletei komoly igényességéről tanúskodnak még napjainkban is. Műemléki épületeink sorát gazdagítja a település központjában, a két kúria szomszédságában álló református templom. Az írásos emlékek szerint a községnek 1275-től volt temploma, amelynek elsőrangú patrónusa a vajai Vay-család bárói ága, majd a velük rokoni kapcsolatba került széki Teleky familia volt. A poligonális záródású szentély egykori gótikus boltozatrendszere elpusztult, később fiókos dongaboltozattal fedték be. A szentély északi oldalán a falba erősítve gótikus szentségtartó fülke van, a Gut-Keled nemzetségbeli Anarcsi család címerével és feltehetően későbbi feliratú 1475-ös évszámmal. A berendezés a XIX. Század derekán került a templomba. Teljes felújítására 1998-2000. között került sor. A régészeti feltárások során megtalálták a kriptát, de ezt a munkálatok során betemették. A megszüpült templom mind 5 külsőleg, mind belsőleg megőrizte középkori jellegét. Az impozáns műemléki templom a falu központjában az ide látogató turisták számára is vonzó látványosság. A honfoglaló magyarok történeti emléke az anarcsi hajfonatkorong, melyet 1899-ben Czóbel Imre birtokán találtak meg. Az ezüst lemezre készült korong hátterét mélyebbre kalapálással alakította ki és dús aranyozással tette még hangsúlyosabbá a motívum készítője. A közében felfutó, vaskos szár kétfelé ágazó végein palmettacsokrok ülnek. A valószínűleg Géza fejedelem idejében készült alkotás kultúrtörténeti jelentőségű. Községünk híres szülőtte Czóbel Minka költő (1855-1947), aki gróf Vay Éva és Czóbel Imre gyermekeként látta meg a napvilágot Anarcsban. Korát megelőző gondolkodó volt, aki párizsi tanulmányai során ismerkedett meg a szimbolizmussal és Ady előtt alkalmazta azt költészetében. A költőnőt az irodalmi élet útjára sógora, a híres festő Mednyánszky László terelte, majd Justh Zsigmond indította el pályáján. Első kötete a Nyírfák lombok 1890-ben jelent meg, s igazi siker lett, olyannyira, hogy 1891-ben megjelent második kiadása is. Ezután sorra következtek a kötetek, melyek nagy részét a fővárosban a Wohl nővérek adták ki, akiknek irodalmi szalonjában találkozott Jókai Mórral, Gyulai Pállal s az irodalmi élet akkori jeles képviselőivel. A költő a Petőfi Társaság és a Nyíregyházán működő Bessenyei Kör tagja is volt. A hosszú időre méltánytalanul elfeledett költő emlékét és szellemi örökségét a községben működő Czóbel Minka Baráti Kör gondolja. Büttner Helén, a híres állatkép-festő 1861-ben Berlinben született, apja szintén festő volt. A szülők kivándoroltak Amerikába, de gyermekük Európában maradt. Berlinből Magyarországra jött. Eleinte nagyon nehezen jutott megrendelésekhez, majd az Andrásyknak, Zichyeknek, Wesselényi Bélának, a Podmaniczkyknak festett és a Czóbeleknak dolgozott. Czóbel Minkával 1889-ben Mándokon ismerkedett meg. Mindketten magányosak, egyenes lélek, jóság jellemezte őket, így hamar barátokká váltak. Helén nemcsak barátnője volt, hanem szellemi társa, a festészet világának megismerésében tanítója is Czóbel Minkának. 1908-tól Anarcsban, barátnőjénél, a Czóbel kúriában élt, egészen 1943. augusztus 24-én bekövetkezett haláláig. A kastélyparkban temették el, oda, ahová 4 évvel később a költőnőt is. 1935. augusztus 2-án Anarcsban született a ma Prágában élő Hajnal Mihály festő- és

grafikusművész. az 1950-es években kassai képzőművészek (Feld Lajos, Július Nemcik, Löffler Béla, Július Bukovinsky) esti rajziskolájában és műhelyében, majd az 1960-as években Budapesten Barcsay Jenő magántanítványa volt. 1990-ig Kassán élt, a Kelet-szlovákiai Galéria munkatársaként, valamint Kassai Thália Színház díszlet- és jelmeztervezőjeként dolgozott. 1990-től Prágában él és alkot. A Csehországi Magyar Képzőművészek Társaságának, majd a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társaságának, 1992-től a prágai Képzőművészek Egyesületének és a Cseh Képzőművészek Szindikátusának, valamint a Salvador Dali Társaságnak tagja. A település kiemelkedő kulturális és művészeti értékeinek megőrzése a falu elsődleges küldetése, így Anarcs Község Önkormányzata kiemelt fejlesztési feladatuként jelölte meg a Teleki-Rabovay-kúria épületének, valamint parkjának felújítását és annak kulturális és közművelődési célú hasznosítását. Az épület a falu központjában, a tavaly felújított Czóbel-kúria és az ugyancsak országos műemlék református templom szomszédságában található, ezért elengedhetetlenül fontosnak és kötelességének tartja ezen épületek egységként történő kezelését, a műemléki jellegű településközpont kialakítása céljából. A felújítani kívánt műemlék épület tervezett funkciójának az adja alapját, hogy településünk szellemi és kulturális örökségben bővelkedik. Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák szerves részei és hasznos tagjai a település közösségének. Elismerjük és tiszteletben tartjuk a roma közösség értéket képviselő hagyományait, míg a berögződött, megszokott rossz dolgokon közösen kívánunk változtatni. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élő családok helyzetén könnyítsünk foglalkoztatással, szociálpolitikával, természetbeni támogatással. Tudatosítani szükséges ezekben az emberekben, hogy hasznos és megbecsült tagjai a település közösségének. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek körében a szociálisan nehéz körülmények között élő tehetséges gyermekekre történő odafigyelést, tehetséggondozást, a veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítását, a SNI gyermekek igényeinek megfelelő oktatás, ellátás biztosítását, felzárkóztatását. Folyamatosan oda figyelünk az idősekre, mivel létszámuk növekvő tendenciát mutat a településen. A szociális alapellátó rendszer és a szakosított ellátás együttesen biztosítja, hogy az időskori problémák megjelenésekor azok megoldásához hatékony segítséget nyújtson az önkormányzat. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy a munkaerő piacon ugyanolyan eséllyel tudjanak megjelenni, mint férfi társaik. Családi feladataik és a munkavállalás összeegyeztetését segítő helyi szolgáltatások összehangolását tűzzük ki célul. Az egészségügyi-szociális ellátórendszer (védőnő, házi orvos, családgyógyógy) megfelelő segítséget nyújt a családtervezésben, segítséget nyújt krízishelyzetben, családon belüli erőszak esetén. Különös figyelmet kell fordítanunk a községben fogyatékkal élők helyzetére. Fontos, hogy a középületek elkezdett akadálymentesítését következetesen végig vigyük, ezáltal biztosítsuk a közszolgáltatásokhoz, a kulturális és sporteseményekhez való egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Anarcs település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is

lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A képviselő-testület a 2019-ben kezdődő választási ciklusára – 2020-2024 – gazdasági programot fogadott el 2020. július 17-ei ülésén a 276/2020. (VII.17.) határozatával. A program fő célkitűzései között az alábbiak szerepelnek:

- Legfontosabb feladatunk a közösségi terek, az önkormányzat tulajdonában lévő park, kialakítandó játszó- és kondi parkok megépítése, korszerűsítése (lakosság megtartás, idegenforgalom)
- Járdaépítés, felújítás.
- Az önkormányzati hivatal, önkormányzati intézmények, közösségi terek informatikai fejlesztése.
- A csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése a veszélyeztetett, lapos helyeken, a karbantartás az elkövetkező időben kiemelt feladatunk.
- Az utak felújítása pályázati úton megtörtént, a ciklus feladata az ezek állagának megőrzése, folyamatos karbantartása
- Biztosítani kell az árkok, átereszek és az utak, járdák tisztántartását. A lakosság figyelmét e kötelezettségeikre folyamatosan fel kell hívni.
- Ivóvíz ellátásunk, kutjaink vize közegészségügyi szempontból kifogástalan, közvetlen beavatkozást nem igényel. A vízvezeték karbantartása a szolgáltató feladata.
- A telefon és internet szolgáltatás igény szerint biztosítva van, de a szolgáltatás minősége nem megfelelő. Feladatunk keresni a lehetőséget a megfelelő minőségű internet szolgáltatás megteremtésére.
- A köztemető kialakítása. Fontos feladatunk a temető jogszabályi előírásoknak megfelelő kialakítása, rendszeres tisztántartása, kaszálása, új sírhelyek kialakítása és a veszélyes fák kivágása. A ravatalozó, a temető útjai rendeltetésszerű használatára, állagmegővására fokozott gondot kell fordítanunk.
- Anyagi lehetőségeink függvényében önként vállalt feladatként, továbbra is erkölcsi és anyagi támogatásban szeretnénk részesíteni:
 - a Polgárőr Egyesületet,
 - a Sportegyesületet,
 - az egyházakat
 - és a fiatalokat /szervezett keretek között/igényt tartunk a községi szintű rendezvényeken való közreműködésükre.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Anarcs Község Önkormányzata számos szociális alapellátási feladat megvalósítását társulás keretében biztosítja. A Kisvárdai székhellyel működő Szociális és Gyermejjóléti Intézményfenntartó Társulás keretében biztosítja a lakosok számára a családi bölcsődei ellátást, a helyettes szülői hálózatot, a játszóházat, a családi és gyermekjóléti központot, a gyermekek átmeneti gondozását. A Nyíregyházi Egyházmegye Szolgáltató útján biztosítja az önkormányzat a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, az idős és demens betegek nappali ellátását, a fogyatékos személyek nappali ellátását, a bölcsődei ellátást. Csillag Diakónia Központ és Szociális Szolgálaton keresztül valósul meg az idős gondozás és az étkeztetés, valamint a családi és gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladatai a székhely település önkormányzata által fenntartott Idősek Ápoló Gondozó Otthona intézmény keretein belül valósulnak meg.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazatai beszámolókat megállapításait, szakemberek tapasztalatait, valamint a településen köztudomásúként elfogadott információkat. Bizonyos adatok a 2011. évi népszámlálás adatai alapján lettek figyelembe véve.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

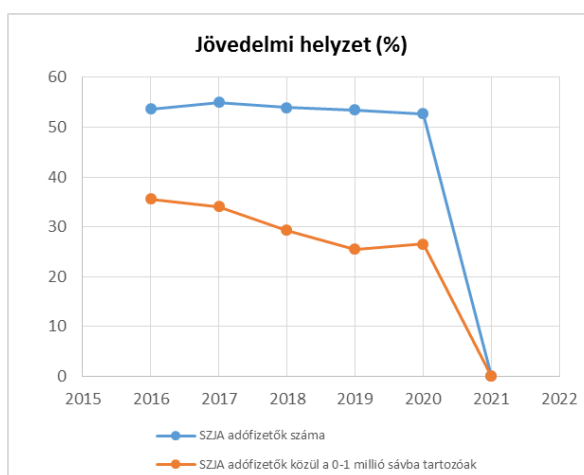
A statisztikai adatok alapján, ma Magyarországon az egyik súlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből a tanulás, a foglalkoztatás, az egészségügyi szolgáltatások területén. A „mélyszegénység” nem csak szociológiai fogalom, hanem a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011.) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb: 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.” A romák esetében jellemző, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is a legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak. Településünkön a roma lakosság számát az állandó lakosság kb. 10%-ában véleményezzük. 2014-ben megtartott helyi önkormányzati választáson roma nemzetiségi önkormányzati képviselőket is választottak a nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok, így Anarcs településen is megalakult a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, mely a következő évben megszűnt. 2019-ben a Roma Nemzetiségi Önkormányzat ismételten megalakult új tagokkal.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyerekszám, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. 2019-ben az aktív foglalkoztatottak aránya az állandó népesség %-ában 53,43 % és ebből 25,48% SZJA adófizető a 0-1 millió forintos jövedelem sávba tartozik. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli szociális juttatások rendszeréből. Az aktív korú, de inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	53,65	35,55
2017	54,97	34,05
2018	53,91	29,27
2019	53,43	25,48
2020	52,71	26,59
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstár

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

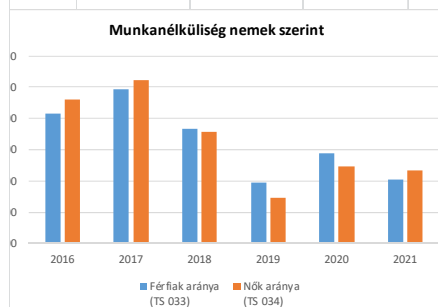
Községünkben a munkanélküliségi ráta évről évre csökken, az országos adatoknak megfelelően alakul. 2019-ben a munkanélküliségi ráta 4,38%, melyben a nemek szerinti arány kiegyenlített. 2015-2019 között a regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti megoszlását a 3.2.2. táblázat mutatja be. A fiatalabb korosztályok távolmaradását főként az oktatási, képzési időszak meghosszabbodása indokolja,

ugyanakkor ez a korosztály talál leghamarabb munkát, rugalmasak, szívesen utaznak, költözködnek. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését segíti a munkalehetőségek száma, befolyásolja a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nem csak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. A munkanélküliek több mint a fele 180 napnál régebben regisztrált. A tartós munkanélküliek aránya a nyilvántartott álláskeresőkön belül 2015-2019 év között nőtt. A tartós munkanélküliek között a nők aránya dominál.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	2016	8,28	9,20
2017	9,86	10,47	10,17%
2018	7,36	7,11	7,24%
2019	3,92	2,92	3,42%
2020	5,80	4,92	5,36%
2021	4,08	4,68	4,38%

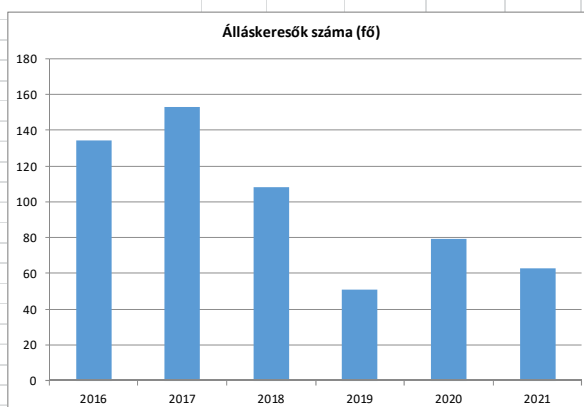
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		134	153	108	51	79
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	10,00	9,00	7,00	1,00	2,00	6,00
	%	7,46%	5,88%	6,48%	1,96%	2,53%	9,52%
21-25 év (TS 038)	Fő	21,00	26,00	15,00	5,00	10,00	4,00
	%	15,67%	16,99%	13,89%	9,80%	12,66%	6,35%
26-30 év (TS 039)	Fő	14,00	15,00	16,00	4,00	12,00	9,00
	%	10,45%	9,80%	14,81%	7,84%	15,19%	14,29%
31-35 év (TS 040)	Fő	18,00	12,00	10,00	7,00	6,00	7,00
	%	13,43%	7,84%	9,26%	13,73%	7,59%	11,11%
36-40 év (TS 041)	Fő	13,00	9,00	6,00	2,00	4,00	2,00
	%	9,70%	5,88%	5,56%	3,92%	5,06%	3,17%
41-45 év (TS 042)	Fő	15,00	19,00	14,00	7,00	7,00	9,00
	%	11,19%	12,42%	12,96%	13,73%	8,86%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	9,00	9,00	5,00	3,00	7,00	4,00
	%	6,72%	5,88%	4,63%	5,88%	8,86%	6,35%
51-55 év (TS 044)	Fő	21,00	27,00	15,00	8,00	9,00	5,00
	%	15,67%	17,65%	13,89%	15,69%	11,39%	7,94%
56-60 év (TS 045)	Fő	9,00	20,00	12,00	2,00	7,00	5,00
	%	6,72%	13,07%	11,11%	3,92%	8,86%	7,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	7,00	8,00	12,00	15,00	12,00
	%	2,99%	4,58%	7,41%	23,53%	18,99%	19,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	30,60	56,10
2017	32,03	57,14
2018	49,07	49,06
2019	52,94	48,15
2020	51,90	41,46
2021	61,90	51,28

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A regisztrált munkanélküliek között arányaiban magas a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek száma.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	134	2	1,49%	48	35,82%	84	62,69%
2017	153	3	1,96%	70	45,75%	80	52,29%
2018	108	3	2,78%	39	36,11%	66	61,11%
2019	51	1	1,96%	22	43,14%	28	54,90%
2020	79	0	0,00%	32	40,51%	47	59,49%
2021	63	2	3,17%	17	26,98%	44	69,84%

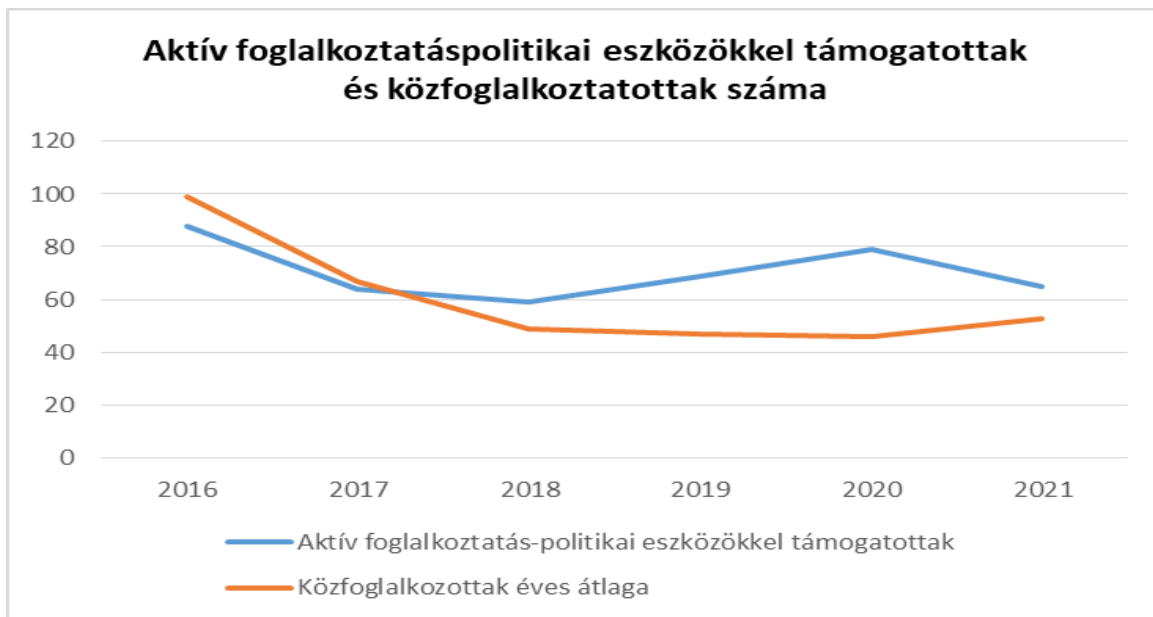
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, mely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését a munkáltatói feladatokat a polgármester látja el. A munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat a hivatal, a Magyar Államkincstár végzi. A közfoglalkoztatottak szakmai irányításával szinte teljes egészében a polgármester foglalkozik. Az önkormányzat a hagyományos programokban foglalkoztat. Oktatási és szociális intézményben is dolgoznak közfoglalkoztatottak.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	88	99
2017	64	67
2018	59	49
2019	69	47
2020	79	46
2021	65	53

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. Az Osztály a munkaerő képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatot. A kirendeltség szorosan együttműködik az önkormányzattal a közfoglalkoztatás megvalósításában. A településen tevékenykedő vállalkozások, gazdálkodók sajnos nagyon kevés munkaerőt foglalkoztatnak. A szezonális mezőgazdasági munkák idején (meggy, szilva, alma szedés, dohány) megnő az alkalmi foglalkoztatás, mely nagyon sok család nehéz anyagi helyzetén segít ideiglenes jelleggel. A legnagyobb foglalkoztató a településen már évtizedek óta az önkormányzat a közalkalmazottak, köztisztviselők, egyéb foglalkoztatottak és a közfoglalkoztatottak számát tekintve.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Jelenleg nincs olyan programról tudomásunk, mely a pályakezdő fiatalok foglalkoztatását segítené illetve az oktatásból a munkaerőpiacra történő átmenetet könnyítené. A nyilvántartott álláskeresők számából 6-14% a pályakezdő.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	134	20
2017	153	20
2018	108	10
2019	51	4
2020	79	5
2021	63	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Anarcs település a Kisvárdai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához tartozik. A központ által meghirdetett képzések, tanfolyamok a település munkanélküli lakossága részéről hozzáférhetők.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzatnál és intézményeinél határozatlan idejű foglalkoztatás keretében nincs olyan foglalkoztatott, aki mélyszegénységben él illetve roma. A közfoglalkoztatásban annál szélesebb körben ebből a csoportból kerülnek ki a foglalkoztatottak

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen nem ismert olyan esemény, mely a foglalkoztatásban történő hátrányos megkülönböztetést bizonyítaná. A dolgozó foglalkoztatását, ismételt foglalkoztatását az általa végzett munka mennyisége, minősége határozza meg alapvetően. Aki végzettségéhez, képességeihez mérten folyamatosan alulteljesít, munkához való hozzá állása kifogásolható, nem részesülhet olyan esélyben a foglalkoztatásban, mint az aki munkáját a tőle elvárható szinten végzi.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A mai pályakezdők már szinte valamennyien rendelkeznek alapvető digitális ismeretekkel. A középkorúak és idősebbek részére számtalan képzési lehetőség áll rendelkezésre tudásuk megszerzéséhez, bővítéséhez.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása gyakori. A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható. Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a járási hivatal időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást, alapösszegű, kiemelt vagy emelt összegű ápolási díjat, míg a képviselő-testület települési támogatást állapít meg. Ezek szociális rászorultságtól függő többnyire pénzbeli ellátások- lakhatási támogatás, idősek támogatása, tanévkezdési támogatás, házasságkötési támogatás, születési támogatás, rendkívüli települési támogatás, ünnepi támogatás. A korábban jegyzői hatáskörbe tartozó aktív korúak ellátása 2015. március 1-től a járási hivatalok hatáskörébe került. A változások elsődleges célja a segélyekkel való visszaélések radikális csökkentése.

Az önkormányzatok a települési támogatások iránti kérelmek elbírálásánál rálátanak az elesett emberek valós helyzetére. Az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői járadék maximum 90 nap lehet, legfeljebb 200.000 Ft bruttó összegig havonta. Az álláskeresői járadékban részesülők számáról a 3.3.1. számú táblázat tartalmaz részletes adatokat. Az elmúlt években szociális kérelemként iktatott iratok száma stagnál a korábbi évekhez viszonyítva. Rendkívüli, indokolt esetben, a szociális rendeleten állapít meg települési támogatást a polgármester, átruházott hatáskörben.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	134	9,29%	31	23,13%
2017	153	10,85%	20	13,07%
2018	108	7,72%	20	18,52%
2019	51	3,70%	17	33,33%
2020	79	5,79%	29	36,71%
2021	63	4,67%	24	38,10%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	26	19,40%	n.a.	-	57	42,54%
2017	35	22,88%	61	39,89%	55	35,95%
2018	26	24,07%	64	59,19%	46	42,59%
2019	15	29,41%	44	86,94%	32	62,75%
2020	19	24,05%	26	32,42%	48	60,76%
2021	16	25,40%	n.a.	-	40	63,49%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	2
2018	3
2019	3
2020	1
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	658	2	3,04	24,16	77,05	93,31
2017	659	1	1,52	24,13	80,27	93,63
2018	660	1	1,52	24,09	82,58	93,94
2019	655	1	1,53	23,51	84,27	94,35
2020	655	0	0,00	23,51	84,73	94,50
2021	655	0	0,00	23,51	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat szociális célú lakásállománnyal rendelkezik. Az eddig meglévő 3 összkomfortos szociális bérlakás mellett 2021-ben, egy 4. lakás is az anarcsi lakosok rendelkezésére áll.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokkal nem rendelkezik.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A településen élő szegény sorsú családok lakhatási körülményei megfelelőek, kielégítőek. Sem hajléktalan család sem hajléktalan személy nem él a településen.

d) lakhatást segítő támogatások

A szociálisan rászorulóknak esetében helyi lakhatási támogatási rendszer működik. A havonta, pénzbeli ellátásként nyújtott szociális támogatás igénybevétele csökkenthető a lakhatás kiadásának mértéke. Az elmúlt években a közüzemi szolgáltató egyre több előre fizető mérőt szerelt fel a lakosság körében, a szociális bérlakások is ezzel vannak ellátva. Pontos adatokkal nem rendelkezünk, mert a szolgáltatók nem adnak tájékoztatást az adósságállományról. A lakhatási támogatás jövedelemfüggő és vagyonyilatkozathoz kötött havi természetbeni ellátás. A feltételek megléte esetén állapítható meg. Az első lakáshoz jutók önkormányzati támogatását az utóbbi években egyre többen igénylik. A maximum 500.000 FT kamatmentes hitel összege évek óta nem változott. Az építkezések száma elenyésző, de a lakásvásárlás (használt lakás) a központi családpolitikai intézkedések eredményeként a településen is fellendült.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	1 283
2018	n.a.	304
2019	n.a.	1 300
2020	n.a.	1 350
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, a

lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok az alacsony jövedelmű családok, nagycsaládosok, a lakhatással

összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és a súlyos betegséggel küzdő családok.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település minden háztartása részére biztosított a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, ellátatlan övezet nincs.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A településen nincs olyan szegregátumnak minősülő terület, amely egybetartozó, földrajzilag elhatárolható a település többi részétől. Nincsenek olyan utcák, területrészek, ahol alacsony iskolai végzettségű munkajövedelemmel nem rendelkező lakosok aránya meghatározó lenne.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezetttek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A településen nincs szegregátum, telepen élő lakosság.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen nincsenek szegregációval veszélyeztetett területek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A település lakosai az egészségügyi és szociális alapszolgáltatások többségét helyben, míg más részét a közeli Kisvárdai városban érik el. Az egészségügyi szakellátást a Szent Damján Görögkatolikus Kórház biztosítja. A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy a népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív-és érrendszeri elváltozások, az előző évek viszonylatában emelkedett. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi statisztikák alapján megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (vérnyomás, szívbetegség, anyagcsere, cukorbetegség, daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma, az általános immunrendszer elváltozásai, a bőr speciális immunrendszerének gyulladásos állapota, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek. Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében: - háziorvosi, házi gyermekorvosi alapellátás, - fogorvosi alapellátás, - alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, - védőnői ellátás, - iskola- egészségügyi ellátás. Településünk egy háziorvosi és 1 fogorvosi körzetet alkot. A védőnői szolgálat működési területe a település közigazgatási területe. A háziorvosi, fogorvosi ellátás és a védőnői szolgálat részére helyet biztosító ingatlan tekintetében, pályázati forrásból, az önkormányzat 2020-ban felújított végzett, valamint szintén pályázati forrásból egészségügyi eszközöket is beszerzett. A szolgálatok 2020. októberében birtokba vették a felújított létesítményt.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és főgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	1	141	30,55
2018	1	0	0	1	98	32,43
2019	1	0	0	1	93	23,50
2020	1	0	0	1	68	19,74
2021	1	0	0	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján a lakosság számára hozzáférhető. A prevenció tevékenységet leghatékonyabban a védőnői szolgálat, a háziorvosi, a fogorvosi szolgálat biztosítja. A szűrések a legvesélyeztetettebb körben életkor és nem által vagy szociális viszonyok miatt veszélyeztetettek körében kell, hogy kiemelt figyelmet kapjanak. A rendszeres szűrések közül a mammográfiás és a tüdőszűrés zajlik szervezeten a településen évek óta. Az egyéb szűrések vagy a háziorvosi szolgálaton keresztül (vastagbél rákszűrés), vagy egyéni kezdeményezésre érhető el a kismvárdai kórházon keresztül. Településünkön a prevenció és szűrőprogramnak az említett szűréseken kívül nincs hagyománya. Fontos lenne e programok keretében az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítása, főként a gyermekek, idősek illetve a magas kockázatú célcsoportoknál.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Településünkön az óvodában és az iskolában egyéni fejlesztési felkészítés zajlik, melynek keretében a fejlesztést igénylő gyermekekkel a Kismvárdai Pedagógia Szakszolgálat munkatársai, valamint egyéni szakemberek foglalkoznak helyben heti rendszerességgel.

Az anarcsi lakosok részére a Nyíregyházi Egyházmegye Kismvárdai településen biztosítja a fogyatékos személyek nappali ellátását, ahol képességeiknek és készségeiknek megfelelő napirendben zajlik a foglalkoztatásuk.

A felnőtt lakosság a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz a Kismvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórházban fér hozzá.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat a köznevelési intézményekben, az idősek otthonában, a szociális és felnőtt étkeztetésben szervezi a közétkeztetést az Anarcsi Czóbel Minka Óvoda- Bölcsőde és Konyha intézményi konyhája működtetésével.

A jelenlegi étrend megfelel a vonatkozó jogszabályoknak (gyermekek intézményi és szünidei étkeztetése) és a fogyasztók elvárásainak. Az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenítése egy új kihívás és feladat az intézmény számára.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, jellemzően a gyermekek és felnőttek rekreációs és szabadidős tevékenységét, de a rendszeres testmozgásától a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét.

Az Önkormányzat sportlétesítmény hálózata folyamatosan bővült az önkormányzat gazdasági lehetőségeihez képest, a lakosság rendelkezésre sportpálya áll öltözővel. A Községi Sportegyesület a labdarúgás rajongói részére biztosítja önkormányzati támogatással a szabadidős eseményeket.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz biztosított az állampolgárok egyenlő esélyű hozzáférése. Igény esetén lehetősége van a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, fogyatékosok nappali ellátása, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, családi bölcsőde, játszóház igénybevételére. A szociális ellátások és szolgáltatások összehangoltan működnek, lefedik a szociális szükségleteket. A házi segítségnyújtási tevékenységet a református egyház végzi a településen a rászorulóknak részére.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség biztosításának feltételeit.

Az anarcsi lakosok részére elérhető a támogató szolgáltatás is, melyet a Kisvárdai Megoldás Közhasznú Egyesület biztosít.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Településünk közelében nem ismert ilyen jellegű szolgáltatáshoz való hozzáférési lehetőség.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoporthoz tartozókat. Ez részben szabályozással, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet szinterei a szomszéd közösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, könyvtár, mint közösségi szintér.

Településünk mára számtalan helyi értékkel rendelkezik, a lakosság többsége lokálpatrióta. A település lakosságának egészségét, gazdasági és társadalmi jólétét, életminőségének javítását úgy lehet biztosítani, ha tevékenységeink során a környezet és fejlődés, illetve a gazdaság, társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. Az önkormányzat közművelődési feladatait a közművelődési közösségi színteret nyújtó Czóbel- Kúria, Anarcs 277/3 hrsz. alatti szabadtéri

színpad és integrált közösségi és szolgáltató térként a Könyvtár, és az "Ady 19" fenntartásával és működtetésével látja el.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	703	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

A település közösségi életét a békés egymás mellett élés, az együtt élés jellemzi. Etnikai konfliktusok nincsenek, a roma lakosság szinte 100%-a teljes egészében integrálódott mind lakhatás mind közösségi élet szempontjából a lakossághoz.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A helyi közösségi élet megjelenési formái az önkormányzat, egyházak, köznevelési intézmények által szervezett jótékonysági bálók, adománygyűjtés, idősek köszöntése, sportrendezvények, falunapi rendezvények, az önkormányzat és az oktatási intézmények kulturális rendezvényei, ünnepségei.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön számottevő a roma nemzetiségű lakosok aránya, akik lehetőségeikhez mérten, a nemzetiségi önkormányzaton keresztül próbálják megőrizni és fenntartani kultúrájukat, identitásukat.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Állandó és időszakos jelleggel amatőr hagyományápoló csoportok működnek a zene és a néptánc területén, valamint a település hagyományainak megőrzésének céljával. (Anarcs Sportegyesület, Anarcsi Hagyományörző Íjászok, Anarcs Polgárörsszervezet, „Az anarcsi óvodás gyermekekért” Alapítvány, „Az anarcsi iskolás gyermekekért” Alapítvány, Hagyományörző Kézimunka Szakkör, „Őszikék” Népi Csoport)

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen 2010. óta, kisebb megszakításokkal működik roma nemzetiségi önkormányzat. Az önkormányzat működése során igyekszik pozitívan befolyásolni, segíteni a roma családok mindennapi életét. Természetbeni támogatást nyújtanak lehetőségeikhez mérten, hagyományápoló, sport, kulturális és oktatási rendezvényeket szerveznek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka a nem rendszeres munkavégzés, az alacsony munkabér jövedelmek, szociális ellátások. E jövedelmek nem megfelelő beosztása.	Családsegítő szolgáltatás szélesebb körre történő kiterjesztése. Életvezetési tanácsadás, a rossz gyakorlatok megszüntetéséhez segítségnyújtás.

A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése térségi szinten.
A mélyszegénységben élők, a roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője.	Az oktatás, a foglalkoztatás, a szociális és egészségügyi területre egyszerre kiterjedő, átfogó problémakezelési megoldások, segítségnyújtás vezethet eredményre. Pályázati források kihasználása egy teljes körű, szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka erősítése, szervezése. A nemzetiségi önkormányzat szerepvállalásának erősítése.
A településen élő állampolgárok, így a mélyszegénységben élők és a romák egészségügyi állapota az országos mutatókhoz képest kedvezőtlen képet mutat.	Települési egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is. Annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezi.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007.(V.31.) határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek az érdekei a legjobban sérülnek.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A település lakosságának mintegy 17,3%-a 18 év alatti gyermek. Általánosságban megállapítható, hogy a gyermekek száma a településen évről évre csökken. A születések száma bár növekvő tendenciát mutat, de ez nem kompenzálja a település elöregedéséből adódó hatásokat. 2018-ban 13, 2019-ben 14, 2020-ban 21, 2021-ben 28 gyermek született. Mindez aggodalomra ad okot, hisz a korábbi párhuzamos általános iskolai osztályok helyett mára egy önálló osztály indításának az esélyei is kétségesek. Míg kb. 15 éve az általános iskolások létszáma megközelítette a 300 főt, ma a létszám 100 fő alatti, az akkori 3 óvodai csoport helyett mára 2 csoport működik.

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Osszesen	Férfiak	Nők
	Fő	Fő	(TS 003) Fő	(TS 005) %	(TS 007) %
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 006	1 021	2027	49,63%	50,37%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			57	2,81%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	147	148	295	7,25%	7,30%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	29	26	55	1,43%	1,28%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A településen élő gyermekek mintegy 1%-a veszélyeztetett, akiknek kevés esetben kerülnek védelembe vétel alá, legtöbb esetben azért, mert családjukban olyan problémák jelennek meg, amelyeket a család maga, segítség nélkül nem képes megoldani. A gyermekvédelmi helyi ellátórendszer a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A prevenció tevékenység széles körű, hisz a köznevelési, egészségügyi, szociális, sport intézményhálózaton keresztül valósul meg, az ágazatok együttműködésén alapul. A településünkön a gyermekvédelmi alapellátás kiépült, jól működik, a preventív gyermekvédelem minden gyermekkel foglalkozó intézményben, azok szakmai programjában jelen van. A veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet, illetve a családon belüli konfliktusok, bántalmazás, elhanyagolás a meghatározó, mely a veszélyeztetett gyermekek 80-90%-ánál veszélyeztetettségi ok. Egyéb okok a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya, a család kifogásolható életmódja, a család szétesése. A gyermekeknek nagyon kevés száma a halmozottan hátrányos helyzetű, 2 %-a hátrányos helyzetű. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXL. törvény (Gyvt.) fogalmkörébe bekerült 2013. 26 szeptember 1-től a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet meghatározása. Ezen időponttól megváltozott a fogalmak jelentése, szabályozása. /Korábban hátrányos helyzetű volt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és ezen belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, aki szüleinek legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola 8 osztálya volt./ A Gyvt. új 67/A. §-a alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha mindkét szülőről a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága megállapítható a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor, azaz ha valamelyik szülő aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott, c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei megállapíthatók (szegregátumban lévő szükséglakás) ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. Halmozottan hátrányos helyzetű: • az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyerek, aki esetében az előző a) b) c) pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll, • a nevelésbe vett gyermek, • az utógondozási ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. A fogyatékossgal élő gyermekek száma, aránya a településen növekedést nem mutat. Jellemző fogyatékossgok: enyhe értelmi fogyatékossg, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia (SNI). A BTMN-es gyermekek (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) száma sem mutat növekedést. A szegénységben élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagos szegény sorsú családokénál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családoké.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	1	26
2017	4	19
2018	0	10
2019	0	5
2020	0	6
2021	1	6

Forrás: Önkormányzati forrás

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma 5 év átlagában csökkenést mutat. Ez nem jelenti a korábban nehéz helyzetben élő családok sorsának jobbra fordulását, csupán követi a csökkenő gyermekszámot. A gyermekek 15%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, vagyis családjuk egy főre jutó havi jövedelme a nyugdíjminimum 135%-a, egyedülálló szülő vagy fogyatékos, beteg gyermek esetén 145%-a alatt van és vagyonuk nincs.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	138
2018	116
2019	103
2020	91
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jelenti bizonyos természetbeni ellátásokra való jogosultságot – étkeztetés, tankönyv – illetve évente kétszer egyösszegű támogatásra való jogosultságot. Az egyösszegű támogatás a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult gyermek esetén 6.000 Ft/gyermek, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetén 6.500 Ft/gyermek, 2012. október 1-től utalvány formájában illeti meg a jogosultakat. 2019 július 10-től az évi két alkalommal adható támogatás pénzbeli ellátásként illeti meg a jogosultakat. A települési támogatást pénzbeli ellátásként egyedi kérelem alapján állapítja meg a polgármester átruházott hatáskörében. Az elbírálás során csak a szociálisan rászorult családok részére állapít meg támogatást.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	6	7	13
2017	8	8	16
2018	7	8	15
2019	7	7	14
2020	9	7	16
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges táplálkozás. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges ételhez. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményi keretek között zajló gyermekétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek térítésmentesen jutnak étkezéshez. A térítésmentes étkezésre nem jogosult gyermekek a normatív kedvezményen túl 40%-os önkormányzati támogatásban részesülnek. Így a normatív kedvezményre nem jogosult gyermekek is részesülnek az önkormányzati támogatásban. Az étkeztetésben részesülő gyermekek 100%-a étkezik kedvezményesen, azaz térítésmentesen vagy 50, 40%-os kedvezménnyel. Több éve zajlik a településen a szünidei gyermekétkeztetés. **2019-ben 38, 2020-ban 42, 2021-ben 24, 2022-ben 23 fő** gyermek étkeztetése zajlott a tanév befejezését követő első munkanaptól a vakáció utolsó munkanapjáig. Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetésre fordított összegekre állami forrás biztosított.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A településen, a rendelkezésünkre álló nyilvántartások alapján, nem élnek külföldi állampolgárságú gyermekek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen, a rendelkezésünkre álló nyilvántartások alapján, nem élnek állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családok.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nem élnek szegregált, teleszerű lakókörnyezetben gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen évtizedek óta önálló védőnői körzet működik. A védőnőhöz tartozik a 0-7 éves korosztály egészségi állapotának, fejlődésének figyelemmel kísérése. A védőnőhöz a családlátogatás, terhes tanácsadás alkalmával a kisgyermekes anyukák, várandós kismamák fordulnak problémáikkal. Sokszor elég egy beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az általános iskolás korosztály körében érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	65	65,00
2017	0	64	-
2018	1	63	63,00
2019	1	61	61,00
2020	1	62	62,00
2021	1	64	64,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen házi gyermekorvosi körzet nem működik. Gyermekorvos a közeli Kisvárdai városban érhető el. Gyermek szakorvosi ellátáshoz szintén Kisvárdában juthatnak hozzá az igénybevevők. A településen egyes háziorvosi körzet működik.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	1	0	0	n.a.	n.a.
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korú gyermekek speciális ellátási igényeinek megfelelő ellátás (fejlesztő felkészítés, logopédia tanácsadás) biztosítva van, a kisvárdai Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei heti rendszerességgel járnak a településre, valamint megbízási szerződéssel is biztosított a fejlesztés a gyermekek részére.

A speciális egészségügyi, szociális ellátáshoz a közeli Kisvárdai városban juthatnak hozzá a rászorulóknak.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgáltatást az Idősek Ápoló-Gondozó Otthonánál foglalkoztatott egy fő szociális munkás, családgondozó látja el a településen, főállásban, osztott munkakörben a családsegítéssel összekapcsolva. E feladatot a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó Szabolcsbáka és Gyulaháza településeken is végzi. A családgondozó a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást. Közreműködik a védelemben vételi eljárásban, annak felülvizsgálatában. Gondozza az alapellátásban vont és védelemben vett gyermekeket és családjukat.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Anarcon mini bölcsőde működik, mely intézményben 7 fő 0-3 éves korú gyermek napközbeni ellátása biztosított. A településen működik óvoda, két csoporttal, az általános iskolában napközi ellátás. Az intézményi gyermekétkeztetést és a szünidei étkeztetést is saját intézményén keresztül biztosítja az önkormányzat. A településen élő gyermekek napközbeni ellátására a közeli Kisvárdai városban is van lehetőség. Az alternatív napközbeni ellátás (játsszóház) és a bölcsőde társulásban történő részvétellel és ellátási szerződéssel biztosított.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	7	7
2020	7	7
2021	7	7

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	7	7	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelem középpontjában a meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer a preventív munka első számú eszköze. A gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik. A jelzőrendszer összetétele sokszínű, részt vesz benne minden olyan intézmény, hatóság, akik szakmai munkájuk során kapcsolatban állnak a gyermekekkel. A tagok együttműködnek, egymást kölcsönösen tájékoztatják. A jelzések száma évente 8-10, többnyire az oktatási intézményekből és a védőnőtől érkezik. A jelzőrendszer tagjai egy-egy ügy, eset kapcsán esetkonferenciát tarthatnak, szakmaközi megbeszélést folytathatnak az érintettek részvételével. Ezek során a konkrét problémára keresik a megoldást a családtagokkal. Szakmaközi megbeszélésre évente 6 alkalommal kerül sor.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a gyermekek átmeneti gondozása, mely helyettes szülőnél történő elhelyezéssel valósulhat meg. Az önkormányzat az ellátást a kisvárdai Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás útján biztosítja. Átmeneti elhelyezésre az utóbbi években ritkán volt szükség.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés
Egészségfejlesztési, sport és szabadidős programok szervezése az oktatási, nevelési intézmények keretein belül történik. A településen néhány szervezett szünidős program kerül megtartásra, azok iránt kielégítő számú az érdeklődés. A sportpálya egész évben várja az igénybevevőket.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Az intézményi és szünidei gyermekétkeztetés községi helyzete a 4.1 d) pontnál bemutatásra került. A hétvégi étkeztetés megszervezésére ez ideig nem került sor. 2015. évtől a helyi szociális rendeletbe beépítésre került a tanévkezdési támogatás. Így minden évben tanévkezdési támogatás került kifizetésre a tanulók részére. Külön egyedi kérelem benyújtása esetén települési támogatást állapít meg a polgármester.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nincsenek ilyen elkülönített programok.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs olyan helyi adat, mely a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértését állapítaná meg a településen.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az ellátórendszerek keretein belül hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások a fentiek szerint működnek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet definícióját tartalmazza a 4.1 a) pont. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők csoportja. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló (BTMN) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd. Közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A településen működő általános iskolában 89 tanulóból 5 gyermek SNI, 15 gyermek BTMN-el küzdő. Az önkormányzati óvodában 55 óvodásból 2 fő SNI-s, BTMN-es gyermek nincs. E tanulók esetében a HH valamint a HHH gyermekek integrált nevelése, oktatása valósul meg az oktatási intézményben.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek
	Fő	Fő	%
2016	40	13	32,50
2017	43	11	25,58
2018	55	13	23,64
2019	56	6	10,71
2020	56	7	12,50
2021	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	31	29,25
2017	n.a.	38	36,89
2018	n.a.	30	32,97
2019	97	17	17,53
2020	95	17	17,53
2021	97	18	18,55

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma
	fő	fő
2016	64	9
2017	51	12
2018	44	9
2019	43	14
2020	42	0
2021	51	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában a szakszolgálat által biztosított 1 fő logopédus szakember heti 2 órában végez szolgáltatást, valamint 2 fő szakember külön szerződés alapján fejlesztő foglalkozásokat tart heti 2-2 órában.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (evőnevelési neveléssel együtt) (db)	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	21	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	3	2
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	3	2
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	2
Kisegítő személyzet	0	0
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés		
<p style="text-align: center;">Óvodai dolgozók - betöltött állások és hiányzó létszám</p>		

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek	Óvodai gyermekcsoportok száma -	Óvodai férőhelyek száma	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	2	50	1	40	0	0	20
2017	n.a.	2	50	1	43	0	0	22
2018	n.a.	2	55	1	55	0	0	28
2019	n.a.	2	55	1	56	0	0	28
2020	n.a.	2	56	1	56	0	0	28
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés								

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a	Az általános iskolai osztályok száma (a	Általános iskolai feladatellátási helyek száma	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók	Más településről bejáró
	evőnevelési	evőnevelési	(evőnevelési)	száma a nappali oktatásban	általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban
	db	db	db	fő	%
2016	0	7	1	15,14	2,83
2017	0	8	1	12,88	4,85
2018	0	8	1	11,38	0,00
2019	0	8	1	12,13	2,06
2020	0	8	1	12,13	2,06
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	15
2017	18
2018	12
2019	12
2020	16
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A település óvodájában, iskolájában nincs hátrányos megkülönböztetés vagy jogellenes elkülönítés. Az önkormányzattal szemben az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a hátrányos megkülönböztetés miatt szankció megállapítására nem került sor.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A településen egy óvoda és egy iskola működik

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	tanóda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	62
2017	n.a.	n.a.	n.a.	63
2018	n.a.	n.a.	n.a.	59
2019	n.a.	n.a.	n.a.	38
2020	n.a.	n.a.	n.a.	42
2021	n.a.	n.a.	n.a.	40

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az általános iskolában a korábban működő Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszer (IPR) jelenleg nem működik. A rendszer a HH, a HHH, illetve a SNI tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatását, fejlődésének elősegítését, tanulási, tovább tanulási esélyének kiegyenlítését segítette. Heti 10-12 órában szakkörök működnek (magyar, angol, sport, matematika, stb.) Az óvodában az óvodai fejlesztő program keretében személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program zajlik (tánc, kézműves foglalkozás).

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése, hatásuk enyhítése.	Programok szervezése, jelzőrendszer, prevenció erősítése, fejlesztése.
Szegénységben élő tehetséges gyermekek tehetség gondozási feltételeinek megteremtése.	Önkormányzati támogatás kidolgozása, bevezetése. Alapítványi támogatás lehetőségének megteremtése a már működő anarcsi gyermekekért alapítványok keretében, forrásaiból.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Az önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal, információval rendelkezik a célcsoport és problémái tekintetében.

A demográfiai és egyéb adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosságának 50,37%-a nő, (1021 fő)
- a női lakosság 67,77%-a 18-64 éves, tehát aktív korú,(692 fő)
- a közfoglalkoztatásban résztvevők közül a nők aránya: 85%
- családsegítést igénybe vevők közül a nők aránya: 98%

A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten majdnem azonos, minimálisan magasabb a nők aránya. Ettől függetlenül is megállapítható – az idősebb korosztályt vizsgálva – hogy a nők átlagosan magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak.

Településünkön a munkanélküliek aránya és száma az alábbiak szerint alakult:

- 2018-ban az aktív korú nők 2,92%-a volt álláskereső,
- 2019-ben az aktív korú nők 4,92%-a volt álláskereső.

A nem szerinti megoszlásban a férfi munkanélküliek aránya kevesebb, mint a női munkanélküliek aránya.

Általános tapasztalatok alapján a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak:

- az 50-55 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya miatt,
- a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	8,28	9,2	8,74%
2017	9,86	10,47	10,17%
2018	7,36	7,11	7,24%
2019	3,92	2,92	3,42%
2020	5,8	4,92	5,36%
2021	4,08	4,68	4,38%

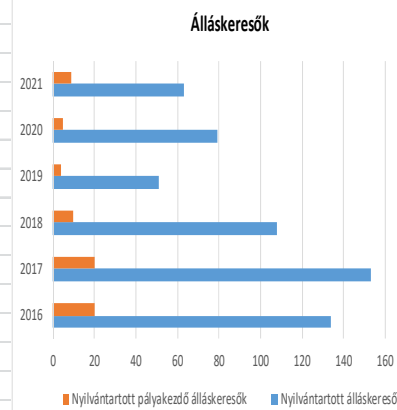
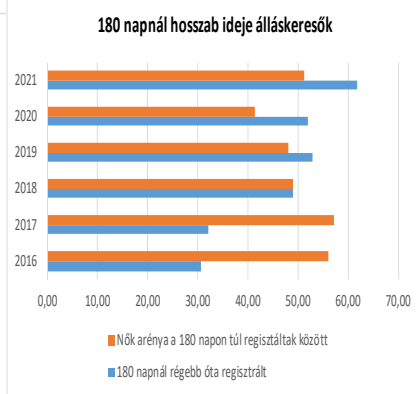
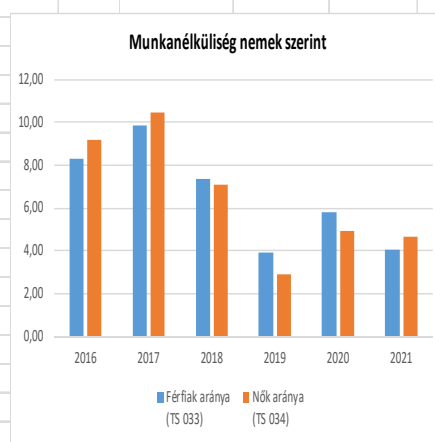
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
	2016	30,6
2017	32,03	57,14
2018	49,07	49,06
2019	52,94	48,15
2020	51,9	41,46
2021	61,9	51,28

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	134	20
2017	153	20
2018	108	10
2019	51	4
2020	79	5
2021	63	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők foglalkoztatását, munkaerő piaci helyzetét jelentősen befolyásolja, rontja a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás. Annak a nőnek, aki családalapítást követően, gyermekei felnevelése után esetlegesen alacsony iskolai végzettséggel szeretne elhelyezkedni rosszabbak az esélyei.

A családalapítást megelőzően is dolgozó, kisgyermek(e)i mellett tanulmányokat folytató, képzést vállaló nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyei jók. Ezek a nők viszont kénytelenek sokkal hamarabb munkába állni és gyermekeik elhelyezését valamilyen formában megoldani.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az alacsony iskolai végzettségű nők körében többnyire azok keresik és vállalják a foglalkoztatást segítő és képzési programokban történő részvételt, akiknek már nincsenek kicsi gyermekeik, főállású anya státuszuk megszűnt.

Általános tapasztalat, hogy minden típusú képzést vállalnak – ha képzési támogatásban részesülnek azért, ha térítésmentes a képzés azért – függetlenül attól, hogy segíti-e az későbbi elhelyezkedésüket környezetükben, vagy nem.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedését segítik a közmunkaprogramok.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az önkormányzat és intézményei munkáltatóként eleget tesznek az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Az önkormányzatnak nincs adata a foglalkoztatás területén tett esetleges hátrányos megkülönböztetésekről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A 2,5 év feletti gyermekek napközbeni ellátását, elhelyezését a községi óvoda biztosítja, mely minden igényt ki tud elégíteni. A településen a bölcsődei ellátás nem megoldott, azt a közeli Kisvárdra városban vehetik igénybe a szülők.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	7	7
2020	7	7
2021	7	7

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	0	0
2020	0	0	0	0	7	7	0	0
2021	0	0	0	0	7	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnő szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordít. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdi beszélgetések, családlátogatások formájában. Szükség szerint segítséget nyújt a családi-szociális juttatások megismerésében és a nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítása az általános iskolában megkezdődik.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak nagy része a családon belül marad, hisz ezek többsége felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, rendőrségi tevékenység eredményeként a jelzőrendszeren keresztül derülhet fény ezekre az esetekre. Ma már egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova forduljanak segítségért. A hivatalból problémát észlelő személy felelőssége nagy, de csak akkor lehet eredményt elérni ezen a területen, ha maga az erőszakot elszenvedő együttműködő.² A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyár.) 2020. január 1-jén hatályba lépett módosításával – ezen naptól – a korábban a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási hivatal hatáskörébe tartozó családvédelmi koordináció a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe került át. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1/A. §-a szerint a Kormány a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelöli ki. A törvényhozás felelőssége, hogy hatékony és megfelelő védelmet nyújtson az ártatlan áldozatoknak. Ehhez elengedhetetlenül fontos, hogy figyelembe vegyék a társadalmi jelenség sajátosságait, lehetőséget adjon arra, hogy a bántalmazóval sokszor bonyolult érzelmi viszonyban álló bántalmazott még azelőtt kérhessen segítséget a hatóságtól, mielőtt súlyos vagy végzetes következménnyel járó áldozattá válna. A bántalmazottat kérelmére személyesen meghallgatja. Ebben az esetben a bántalmazó meghallgatására is sor kerül azzal, hogy a bántalmazott kérelmére a bántalmazót és a bántalmazottat külön-külön kell meghallgatni. A bántalmazott kérelmére arról is megfelelően gondoskodni kell, hogy a bántalmazó a személyes meghallgatást közvetlenül megelőző és azt közvetlenül követő időben se léphessen kapcsolatba a bántalmazottal.

A hozzátartozók közötti erőszak, vagy annak veszélye miatt tett jelzés fogadását követően a bántalmazottat és a bántalmazót személyes meghallgatás érdekében történő megjelenésre hívhatja fel. A bántalmazó és a bántalmazott köteles a családvédelmi koordinációért felelős szerv felhívásában megjelölt helyen és időpontban megjelenni. A bántalmazott védelmére a fentebb leírt szabályok – a személyes meghallgatásra történő megjelenésre felhívás esetén is – megfelelően irányadóak. A bántalmazót tájékoztatni kell a meghallgatás során a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv tájékoztatást ad a bántalmazottnak a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről, a bántalmazottat megillető jogosultságokról, a család és a

² <https://jegyzo.hu/csaladvedelmi-koordinacio-valoban-a-jegyzo-feladata/>

gyermekük védelmét szolgáló szociális intézményrendszeréről és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, továbbá a hamis vád következményeiről.

A bántalmazott kérelmére a családvédelmi koordinációért felelős szerv gondoskodik arról, hogy a bántalmazott jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget kapjon. Tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető terápiás kezelésekről és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről. Ezek eléréséhez igény szerint segítséget ad. Mit tud csinálni a jegyző vagy munkatársa? Beszélget, meghallgat, tájékoztat. Semmi érdemi hatásköre nincs.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A településen krízishelyzetbe került nők, gyermekek elhelyezésében a gyermekjóléti feladatokat ellátó családgondozó szerepe nagy. A súlyos probléma beálltakor, igény esetén megkeresi azt a szervezetet, ahol az anya és gyermeke(i), a család átmeneti elhelyezést kaphat.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a férfiak szerepvállalása a meghatározó. Bár a 2022-ben lezajlott időközi önkormányzati választás után több nő is vállalt közéleti szerepet (képviselőség), a településen a nők politikai közéleti szerepe erősödni látszik. A helyi kulturális tevékenységekben jelentősebb a nők szerepe.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő sokgyermekes, a gyermeküket egyedül nevelő anyák, az 50-55 év feletti nők hátrányos helyzetben vannak a munkavállalás terén. A munkanélküliség aránya a nők körében magasabb. Az önkormányzat által szervezett közmunkaprogramok, közfoglalkoztatás során a munkaerő kiválasztásakor figyelembe vételre kerülnek a családi körülmények, az eltartottak száma, a kor és elhelyezkedési esélyek.

A gyermek születését követően otthon maradó nő mentális helyzetének figyelemmel kísérésében fokozott szerepet vállal a védőnő, aki szoros, személyes kapcsolatot tart fenn az anyákkal.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekét egyedül nevelő, több gyermeket nevelő család esetén a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
Nők körében szervezett közösségek hiánya.	Generációk közötti programok szervezése, hagyományápolás, hagyományőrzés.
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb, mint a férfiak esetében.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradókat által kedvezményesen igénybe vehető, új, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzési programok körét

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

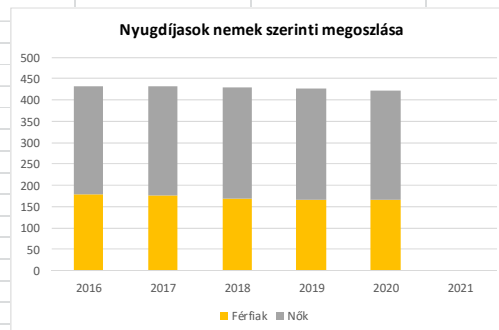
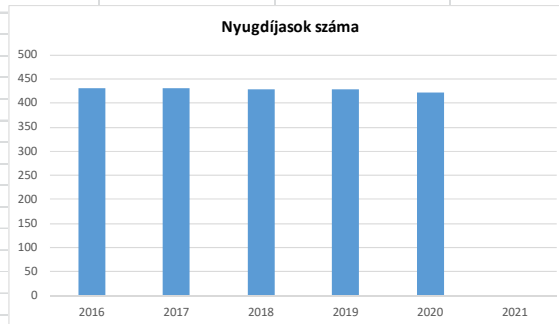
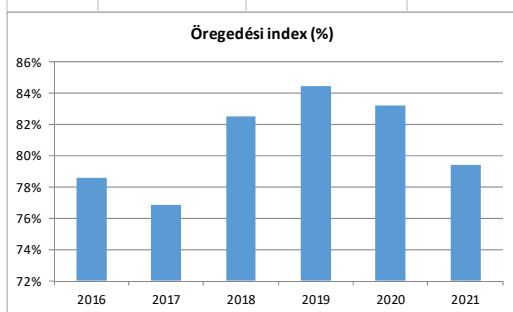
A település 65 éven felüli lakossága a népesség 12,76%-a, 258 fő. Az idősekre vonatkozóan jellemző demográfiai adatok: - növekszik az átlagéletkor, az idősek száma évről-évre minimálisan, de emelkedik, - a nők hosszabb élettartamúak, több az egyedül élő özvegyasszony, mint a férfi, - korban előre haladva csökken a házások és növekszik az özvegyek aránya, ezzel nő az egyedül élők száma is. A településen minden időskorú személy rendelkezik valamilyen

pénzbeli ellátással, ellátatlan idősről nincs tudomásunk. Az időskorban jellemző szervi megbetegedések mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember magánya, izolálódása, szellemi és fizikai hanyatlása, önellátási képességének beszűkülése sokuknál okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemzően a betegségek együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az időskori demencia.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)				6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)	Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	235	299	78,60%	2016	178	253	431
2017	232	302	76,82%	2017	175	257	432
2018	240	291	82,47%	2018	169	260	429
2019	249	295	84,41%	2019	166	262	428
2020	253	304	83,22%	2020	165	257	422
2021	258	325	79,38%	2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	7	0	98	159	2	22	n.a.
2017	7	0	92	163	2	20	0
2018	6	0	94	175	1	19	0
2019	6	0	99	181	1	17	0
2020	7	0	97	181	1	14	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek, nyugdíjasok többsége már nem keres és nem vállal munkát. Pedig a munkaerő piacon az utóbbi évben megjelent az igény a foglalkoztatásukra. A 60 év feletti körében magasabb a munkanélküliség, mint a fiatalabb korosztályoknál.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	134	153	108	51	79	63
41-45 év (TS 042)	Fő	15	19	14	7	7	9
	%	11,19%	12,42%	12,96%	13,73%	8,86%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	9	9	5	3	7	4
	%	6,72%	5,88%	4,63%	5,88%	8,86%	6,35%
51-55 év (TS 044)	Fő	21	27	15	8	9	5
	%	15,67%	17,65%	13,89%	15,69%	11,39%	7,94%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	20	12	2	7	5
	%	6,72%	13,07%	11,11%	3,92%	8,86%	7,94%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	7	8	12	15	12
	%	2,99%	4,58%	7,41%	23,53%	18,99%	19,05%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen; Az idősek képzésére, közintézményekben történő foglalkoztatására igény nem mutatkozik, mivel az önkormányzatnál, és valószínűleg más foglalkoztatóknál a rendelkezésre álló aktív korosztályból betölthetők az álláshelyek.

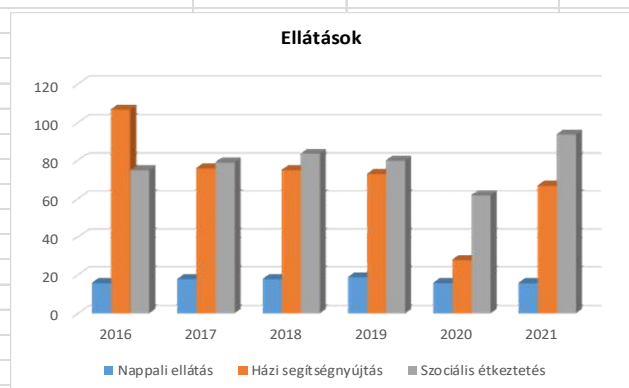
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. Idősek foglalkoztatása nem valósul meg a településen.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése; A település idősei részére helyben biztosított az egészségügyi alapellátás (házi orvos, fogorvos), a közeli Kisvárdai városban az egészségügyi szakellátás. Szociális alapszolgáltatás, mely az időseket érinti a házi szociális gondozás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A házi gondozást a településen a református egyház végzi, mondhatjuk, hogy a terület maximálisan lefedett, nincs ellátatlan idős ember. A szomszédos településen az idősek ápoló-gondozó otthona, lehetőséget biztosít a szakellátás igénybevételére. Az intézmény 50 férőhelyes, mely az időskorúak mellett a demens idősek részére is ellátást nyújt. Az étkeztetést szintén a református egyház biztosítja a településen. Az információhoz és a közösségi élet gyakorlásához az önkormányzat a fejlődő informatikai eszközökön túl, az idősek érdekében a papíralapú tájékoztatást és papír alapú helyi lap kiadását is fenntartja. Támogatja az idősek által létrehozott és működtetett Hagyományörző Kézimunka Szakkör-t. Az idősek érezhetik, hogy a település hasznos és építő tagjai valamint elismerésben is részesülnek az itt végzett folyamatos, megbízható munkájukért.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	235	16	107	75
2017	232	18	76	79
2018	240	18	75	84
2019	249	19	73	80
2020	253	16	28	62
2021	258	16	67	94

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az községi könyvtár, a Kúria, az Iskola épülete, valamint az „Ady 19.” a település központjában található, könnyen megközelíthető kulturális színterek, minden községben élő idős ember számára elérhetőek. Az önkormányzat, illetve egyéb szervezet által szervezett közösségi, kulturális rendezvényre a szállításukról az önkormányzat gondoskodik.

c) idősek informatikai jártassága

A településen nem áll rendelkezésre adat az idősek informatikai jártasságára vonatkozóan. Az idős korosztály részéről nem merült fel igény az informatikai ismeretek megszerzése iránt. A Könyvtárban biztosított számukra az „online kultúra” elérhetősége

d) a generációk közötti programok.

Az önkormányzat évente alkalommal szervez és rendez több generációs programokat (Falunap, Családi nap). A legtöbb rendezvény esetében az aktív idősek a szervezésbe és a megvalósításba is bevonásra kerülnek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen a fentiekben ismertetettek szerint, több olyan program érhető el, ami az idősebb korosztály igényeinek kielégítését szolgálja. Az önkormányzat hagyományosan minden év októberében köszönti a település időskorú lakosságát (65 éven felülieket). E rendezvényen a köszöntés mellett kulturális műsorban, vendéglátásban is részesülnek az érintettek. Az idősek részvételi aránya 50-60%-os. A településen, több helyen kiépített térfelügyelő kamera rendszer, valamint az aktív Polgárőrség őrszolgálat az egyedül élő idős emberek biztonságát szolgálja, így nagyobb biztonságban érezhetik magukat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

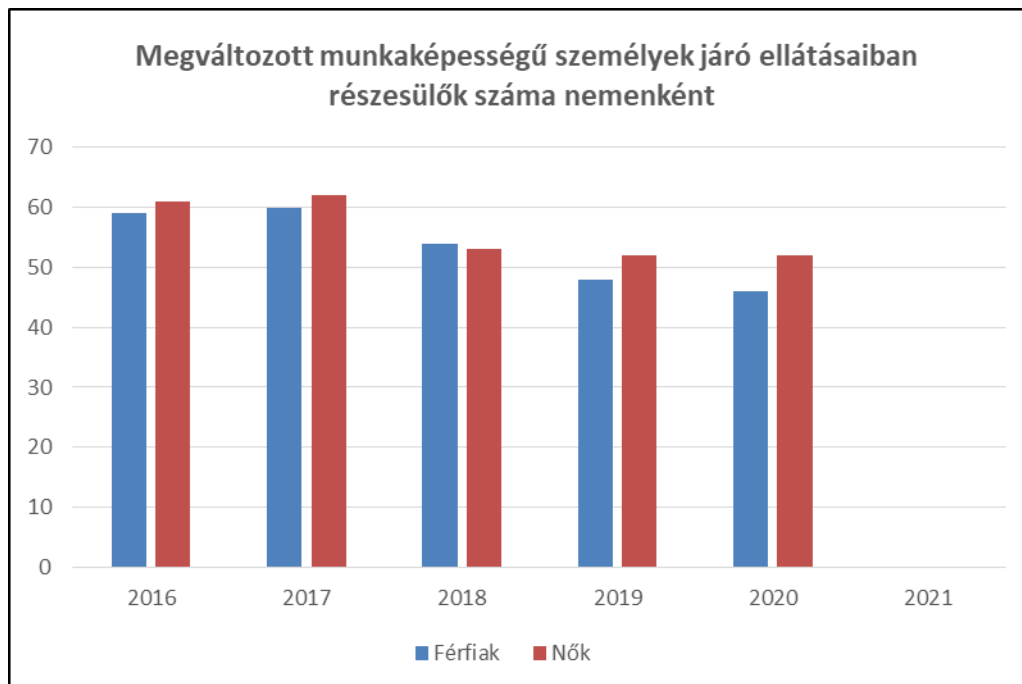
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Olyan szociális, kulturális programok szervezése, melyek megakadályozzák az elmagányosodást, a gyors fizikai és szellemi leépülést.
Idősek körében szervezett közösségre való igény kialakítása és támogatása.	Generációk közötti programok szervezése mely a települési hagyományok őrzésére épülhetne. (kézimunka, népdal, néptánc)

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékkal élő ember van Magyarországon, a népesség 5,7%-a. A fogyatékosok fogyatékoságtípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6%, látássérült 14,1%, értelmi fogyatékos 9,9%, hallássérült 10,5%, egyéb 21,6%. A fogyatékkal élő népességben belül továbbra is a mozgássérültek a legnépesebb csoport. Magas az egyéb, pontosan meg nem határozható fogyatékosokban szenvedők aránya.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	59	61	120
2017	60	62	122
2018	54	53	107
2019	48	52	100
2020	46	52	98
2021	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan a településen nem állnak rendelkezésre adatok, sem a számuk, sem a lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetükre vonatkozóan. A fogyatékkal élők és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Az egészséges emberek feladata, olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakozás területén is.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. Bár a védett munkahelyet a központi költségvetés támogatásban részesíti, a munkáltatók többsége nem fogadja a fogyatékos embereket. Fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása a településen nem valósul meg. A közeli Kisvárdai városban van olyan munkahely – kevés számban – ahol megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztatnak. A közfoglalkoztatási programok is az egészséges munkaerő foglalkoztatását tűzik ki célul.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékos személyek munkavállalását segítő szolgáltatás, támogatás nem működik a településen.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nem valósul meg a településen fogyatékos, megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az önérték érvényesítést. Az önálló életvitelt segítő intézményi ellátás a településen nem működik, programok nincsenek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyeket megillető pénzbeli ellátási formák a fogyatékosági támogatás, a rokkantsági járadék, a közlekedési kedvezmény. Természetbeni ellátás a parkolási igazolvány, a szociális alapszolgáltatások, a szakosított intézményi ellátások.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékos személyek az egészségügyi és rehabilitációs ellátásokat a közeli Kisvárdai város egészségügyi intézményeiben, valamint Nyíregyháza városban érhetik el.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Valamennyi közszolgáltatást nyújtó intézményünk fizikai akadálymentesítése megtörtént, vagy folyamatban van. Új beruházások a jogszabályoknak megfelelően akadálymentesítéssel valósulnak meg.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az akadálymentesítés még néhány nem önkormányzati közszolgáltatást nyújtó épület esetében nem valósult meg. A hivatal épületében indukciós hurok került kiépítésre. A gyengén látók részére is több helyen megvalósult az akadálymentesítés (vezetősávok, braille táblák). A lakóépületek akadálymentesítéséről nincsenek adataink és információink.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati fenntartású munkahelyek akadálymentesek. A nem önkormányzati munkahelyek akadálymentesítése terén is vannak még kötelezően elvégzendő feladatok, de erről sincsenek adataink.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A település útjainak, járdáinak, közterületeinek akadálymentesítése terén is vannak elvégzendő feladatok.

- f) fogyatékosokkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosokkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A fogyatékos személyek számára speciális helyi szolgáltatások nem működnek a településen.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A településen hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások nem működnek.

7.4. Fogyatékosokkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen nem működik a fogyatékosokkal élők igényeinek kielégítését célzó program, tekintettel arra, hogy számuk elhanyagolhatóan csekély.

7.5 A fogyatékosokkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem ismert ilyen jellegű társadalmi probléma a településen.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeinek érdekében a környezet 100%-os akadálymentesítése /épületek, közterületek, járdák/	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése.
Fogyatékkal élőkre vonatkozó teljes körű adathiány.	Adathiány megszüntetésére felmérés szervezése az érdekvédelmi szervezetek bevonásával.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szabadidő hasznos eltöltése	Szabadidős tevékenységek körének bővítéséhez infrastruktúra megteremtése, lehetőség biztosítása
Szűrővizsgálatok	A településen élő népesség számára helyben nem biztosítottak a szűrővizsgálatok.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen nem működnek olyan civil, érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések, melyek a HEP 5 célcsoportjával kapcsolatosan tevékenységet fejtenének ki. A református egyház ellát két szociális alapellátási feladatot a településen a házi gondozást és az étkeztetést.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az egyházak nem kötöttek megállapodást az esélyegyenlőségi célcsoportok megsegítésére. Együttműködésük informatív, mindig az aktuális problémák megoldása érdekében.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az EFOP-1.5.3-16 „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek” című pályázat, mely konzorciumban valósul meg (tagjai: Kisvárdai Város Önkormányzata (konzorciumvezető), Anarcs Község Önkormányzata, Gyulaháza Község Önkormányzata, Fényeslitke Község Önkormányzata és Tiszakanyár Község Önkormányzata) - a helyi fejlesztési stratégiákhoz,

intézkedési tervekhez illeszkedve - a társadalmi felzárkózást segíti elő járási szinten belül (elsősorban az öt pályázó településre vonatkozóan a - humán közszolgáltatások hatékonyságának növelése, - azokhoz történő hozzáférés javítása,) valamint - a területi különbségek csökkentése érdekében tervezett beavatkozások együttes megvalósításával. A társadalmi felzárkózás érdekében szakterületeken átívelő, átfogó (komplex) megközelítésre van szükség, amely programszerű, integrált módon megvalósított beavatkozásokat tesz lehetővé. A projekt kiemelten foglalkozik a foglalkoztatás javításával (szakember-ellátottság fejlesztése és a hátrányos helyzetben levő emberek munkaerő-piaci helyzetének erősítése révén), ennek kapcsán pedig az oktatáshoz való hozzáférés fejlesztésével. Jelentős hangsúlyt helyez az oktatáshoz való hozzáférés fejlesztésével, a lakosság egészségügyi helyzetének javításával, leszakadó térségek felzárkóztatásával, a leszakadó társadalmi csoportok esélyegyenlőségének és életminőségének javításával (a helyi közösségek erősítésén keresztül), ezáltal iránymutatást nyújtva a lehetséges kedvezményezetteknek, azonosítva a térség gazdasági és humán erőforrás fejlesztésének kulcsprojektjeit, amelyek hozzájárulnak a lakosság helyben maradásához.

EFOP-3.9.2-16 a „Humán kapacitások fejlesztése Kisvárdai és térsége szemléletében” című projekt Konzorciumban Fényeslitke Község Önkormányzatával, Gyulaháza Község Önkormányzatával, Anarcs Község Önkormányzatával és Tiszakanyár Község Önkormányzatával valósul meg.

A közszolgáltatások minősége és hozzáférhetősége, különös tekintettel a humán közszolgáltatásokra, hatással van egy adott közösségben élők színvonalára. Nagyobb jelentőséggel bírnak abban az esetben, ha a térség hátrányos helyzetű, ugyanis a nehéz helyzetből történő kitörés egyik alapfeltétele a közszolgáltatások megfelelő minősége.

A kisvárdai térség, beleértve az öt pályázó települést, az elmaradott járások közé tartozik az országos statisztikákat figyelembe véve.

Ezen településeken az oktatásban, kultúrában, egészségügyben valamint a szociális ellátásban dolgozók komplex, a helyi problémákra specializált továbbképzése indokolt. További probléma a gyerekek, különösen a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, illetve a nekik történő iskolán kívüli programok biztosítása, valamint ehhez kapcsolódóan a tehetséges gyerekek támogatása a továbbtanulásban.

Célnak tekinthető továbbá az óvodai ellátás fejlesztése, mind az itt dolgozó pedagógusok képzése, mind a hozzáférhetőség biztosítása által.

A projekt közvetlen célja, hogy a Kisvárdai kistérségen belül érintett város Kisvárdai és négy település Anarcs, Gyulaháza, Tiszakanyár, Fényeslitke méretbeli és társadalmi hátrányai csökkentésre kerüljenek. A projekt fejlesztése alá tartozó humán közszolgáltatásokon belül érintett területek, a köznevelés, felsőoktatás és az alapszintű humán közszolgáltatások. Az eredményes megvalósulás a humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek tudásának gyarapítását eredményezné, amely az egyik fő iránya projekt céljainak. Ezzel biztosítva bizonyos hiányzó szolgáltatások elérhetővé tételét. Továbbá elősegíti a képzettségük erősítésének lehetőségét, javítva ezzel a helyi közszolgáltatások tartalmi minőségét és színvonalát. A projekt célja, hogy biztosítsa az oktatás különböző szintjeihez való hozzáférés esélyét a gyermekek és tanulók-különösen a hátrányos helyzetűek körében. Ennek biztosítása érdekében olyan köznevelési intézményen kívüli szervezetek és szakemberek kerülnek bevonásra, akiknek a szakmai tudása elősegíti a résztvevő gyermekek és fiatalok személyiség és kompetencia fejlődését.

A célok közé került a kisgyermekkorú nevelés hozzáférhetőségének javítása, kapcsolódva az óvodai szolgáltatásfejlesztéshez, ezen belül az óvodapedagógusok továbbképzése a kisgyermek személyiség kibontakozásának segítése érdekében, valamint olyan kompetenciák és alapkészségek elsajátítását támogató foglalkozások megszervezése és lebonyolítása, amelyek nélkülözhetetlenek a gyermekek további fejlődésének szempontjából. Az említett programok megvalósítása időben összehangolásra kerül a szülő foglalkoztatásával, létrehozva egyfajta gyermekfelügyeleti lehetőséget. Továbbá az említett tevékenységekbe a településen élő hátrányos helyzetű tanulók arányának megfelelő aránya kerül bevonásra. A célok kiterjednek az óvoda optimális személyi és tárgyi feltételeire is, hogy a kisgyermek- különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében- kielégítő körülmények között kapják meg a megfelelő nevelést.

Anarcs település a Gyulaházai Közös Önkormányzati Hivatal székhelye. A Közös önkormányzati hivatal Gyulaháza, Szabolcsbáka és Anarcs községek alkotják. A kisvárdai székhelyű Szociális Társulás keretében biztosított a családi bölcsőde és a gyermekek átmeneti

gondozása, a játszóház, a család és gyermekjóléti központ ellátásai. A feladat ellátás a partnerek megaláztatásával valósul meg.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a roma családok irányába próbál természetbeni támogatás (élelmiszer-csomag) formájában időközönként segítséget nyújtani. Szervezésében már több alkalommal valósult meg az online oktatást népszerűsítő program az általános iskolások felzárkóztatása érdekében. A nemzetiség összetartozásának erősítésére karácsonyfa díszítést szerveznek- „Mindenki karácsonyfája”

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Olyan civil szervezet nem működik a településen, mely esélyegyenlőségi tevékenységet fejtené ki.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For-profit szereplők nem vesznek részt a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzés elkészítésében részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési szakemberek. A módszer a személyes kapcsolattartás, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltérképezése, majd a program tervezet véleményezése.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az elfogadott dokumentum – papír alapon – hozzáférhető lesz az oktatási-szociális intézményekben, a községi könyvtárban és az önkormányzati hivatalban. Elektronikusan közzétételre kerül a község honlapján. HEP fórum nem működik. A HEP fórum a HEP tervezet település honlapján történő közzétételével és vitára bocsátásával, az érintettek és a lakosság figyelmének felhívásával kerül kiváltásra.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegénység oka a nem rendszeres munkavégzés, az alacsony munkabér jövedelmek, szociális ellátások. E jövedelmek nem megfelelő beosztása.	Családsegítő szolgáltatás szélesebb körre történő kiterjesztése. Életvezetési tanácsadás, a rossz gyakorlatok megszüntetéséhez segítségnyújtás.
	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése térségi szinten.
	A mélyszegénységben élők, a roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Az oktatás, a foglalkoztatás, a szociális és egészségügyi területre egyszerre kiterjedő, átfogó problémakezelési megoldások, segítségnyújtás vezethet eredményre.	Az oktatás, a foglalkoztatás, a szociális és egészségügyi területre egyszerre kiterjedő, átfogó problémakezelési megoldások, segítségnyújtás vezethet eredményre. Pályázati források kihasználása egy teljes körű, szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka erősítése, szervezése. A nemzetiségi önkormányzat szerepvállalásának erősítése.
	A településen élő állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatókhoz képest kedvezőtlen képet mutat	Települési egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is. Annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokra való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezi.
Gyermekek	Veszélyeztetettség tényezők kialakulásának megelőzése, hatásuk enyhítése.	Programok szervezése, jelzőrendszer erősítése.
	Szegénységben élő tehetséges gyermekek tehetséggondozási feltételeinek megteremtése.	Önkormányzati támogatás kidolgozása, bevezetése. Alapítványi támogatás lehetőségének megteremtése a már működő anarcsi gyermekekért alapítványok keretében, forrásaiból.
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Olyan szociális, kulturális programok szervezése, melyek megakadályozzák az elmagányosodást, a gyors fizikai és szellemi leépülést.

	Idősek körében szervezett közösségek megerősítése.	Generációk közötti programok szervezése, mely települési hagyományok őrzésére épülhetne (kézimunka, népdal, néptánc).
Nők	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb, mint a férfiak esetében.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradók által kedvezményesen igénybe vehető, új, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzési programok körét.
	A gyermekét egyedül nevelő, több gyermeket nevelő család esetén a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
	Nők körében szervezett közösségek hiánya.	Generációk közötti programok szervezése, hagyományápolás, hagyományőrzés.
Fogyatékkal élő	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeinek érdekében a környezet 100%-os akadálymentesítése /épületek, közterületek, járdák/	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése.
	Fogyatékkal élőkre vonatkozó teljes körű adathiány.	Adathiány megszüntetésére felmérés szervezése az egyház bevonásával.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Szűrővizsgálatok	A településen élő népesség számára helyben nem biztosítottak a szűrővizsgálatok.
	Szabadidő hasznos eltöltése	Szabadidős tevékenységek körének bővítéséhez infrastruktúra megteremtése, lehetőség biztosítása

Jövőképünk

Jövőképünket kifejezik a HEP elején az értékeink, küldetésünk cím alatt megfogalmazott gondolatok, elvárások. Ezek szellemében kell végeznünk azt a nem könnyű munkát, mely által olyan településen élhetünk majd, ahol jó érzés élni olyan emberekkel, akik bár egyenként másak, de együtt egy egészet alkotnak.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a „roma” szó csupán egy nemzetiséget jelöl, mely kifejezéshez nem tapad pejoratív értelem.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megkapjanak minden segítséget ahhoz, hogy a kialakult élethelyzetükből minél hamarabb és a legkisebb sérülésekkel álljanak talpra.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek korából eredeztethető hátrányok teljes körű felszámolását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek biztonságra, fizikális és mentális védelmére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a negatív diszkrimináció teljes megszüntetését.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy Anarcs a fogyatékkal élők számára is élhető, biztonságos település és szerető közösség legyen.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) A BM útmutató alapján kiegészített IT tábla.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Szűrővizsgálatok	A településen élő népesség számára helyben nem biztosítottak a szűrővizsgálatok	Betegségek megelőzése, szűrővizsgálatok helyi elvégzésének évenkénti megszervezése	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Forrás felkutatása, igényfelmérés, évente legalább egy napon többféle szűrővizsgálat megszervezése, lakosság tájékoztatása	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	szűrővizsgálatok száma, résztvevők száma	szakemberek, eszközök és helyszín biztosítása, civilek bevonása, saját és pályázati forrás	Pályázat figyelés és vizsgálatok szervezése minden évben	Nem releváns
2	Szabadidő hasznos eltöltése	Szabadidős tevékenységek körének bővítése	Ne a közösségi oldalak használata legyen az elsődleges szórakozási lehetőség.	Önkormányzat gazdasági programja.	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Olyan közösségi tér kialakítása, ahol a kicsik és a nagyok megtalálják a számukra kedvező elfoglaltságot	közösségi szintér dolgozója, iskola, óvoda vezetője	2024. 01. 31. (szerda)	A korosztályokból mozgósítottak száma	Önkormányzati és pályázati	Pályázat figyelés és program szervezés minden évben	nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Családsegítő szolgáltatás fejlesztése, bővítése	A szegénység oka a nem rendszeres munkavégzés, az alacsony munkabér jövedelmek, szociális ellátások. A jövedelmek nem megfelelő beosztása	Olyan állandó jellegű segítő tanácsadás, mellyel hatékonyan megszüntethetők a létfenntartást veszélyeztető	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Családsegítő szolgáltatás fejlesztése	polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Kevesebb létfenntartási problémával küzdő család	Pályázati, önkormányzati	Pályázati, saját forrásból fejleszthető	nem releváns

			élethelyzetek									
2	Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése	A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése térségi szinten	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Új Roma Stratégia (2019-2030)	Igényfelmérés, pályázati lehetőségek keresése.	polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Hátrányos helyzetű családok számának csökkenése	pályázati	pályázati forrásból fejleszthető	nem releváns
3	Komplex programok bevezetése, szervezése.	A mélyszegénységben élők a roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Az oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi területre egyszerre kiterjedő, átfogó problémakezelési megoldások, segítségnyújtás vezethetnek eredményre	Pályázati források kihasználása egy teljes körű, szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka erősítése, szervezése	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Igényfelmérés, tanfolyam szervezése	polgármester	2026. 12. 21. (hétfő)	Hátrányos helyzetű családok számának csökkenése	pályázati	pályázati forrásból fejleszthető	nem releváns
4	Egészségügyi szűrések körének bővítése	A településen élő állampolgárok egészségügyi állapota megfelel az országos mutatókhoz képest kedvezőtlen képet mutat	Települési egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is. Annak tudatosítása, hogy a	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Nemzeti Fejlesztés 2030	Fórumok szervezése, szűrőprogramok hasznosságának bemutatása	polgármester, védőnő	2022. 01. 01. (szombat)	Lakosság egészségi állapotának javulása, kevesebb orvosi esetszám	pályázati, önkormányzati	saját forrásból, de inkább pályázati forrásból	nem releváns

			szűrővizsgálatokra való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezi									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Felvilágosító programok, előadások szervezése	Veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése, hatásuk enyhítése	Programok szervezése, jelzőrendszer erősítése	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Programok szervezése, jelzőrendszer erősítése	Gyermekjóléti Szolgálat	2025. 12. 31. (szerda)	Veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése	önkormányzati	saját forrásból finanszírozható	nem releváns
2	Hátránykompenzáló szabályozás kialakítása	Szegénységben élő tehetséges gyermekek tehetséggondozási feltételeinek megteremtése	Önkormányzati támogatás kidolgozása, bevezetése. Alapítványi támogatás lehetőségének megteremtése a már működő anarcsi gyermekekért alapítványok keretében, forrásaiból	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Tehetséggondozó programok indítása, helyi szabályzók megalkotása	polgármester	2025. 12. 01. (hétfő)	Anyagi támogatási rendszer életbe léptetése	önkormányzati. alapítványi	saját forrásból, alapítványi forrásból	nem releváns

III. A nők esélyegyenlősége

1	Képzési programok körének bővítése	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb, mint a férfiak esetében	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradókat	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Tanfolyamok, állásbörzék szervezése, munkahelyteremtés	polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Női képzési programok indítása	pályázati forrás	pályázati forrásból fenntartható	nem releváns
---	------------------------------------	--	--	---	--	--	--------------	---------------------------	--------------------------------	------------------	----------------------------------	--------------

			kedvezményesen igénybe vehető, új, korszerű ismeretek megszerzését célzó képzési programok körét									
2	A gyermekét egyedül nevelő, több gyermeket nevelő család esetén a szegénység kockázata magas	A gyermekét egyedül nevelő, több gyermeket nevelő család esetén a szegénység kockázata magas	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	igényfelmérés, támogatások célzott körhöz juttatása	polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Egyedül nevelő családok életszínvonal romlásának megakadályozása	önkormányzati	saját forrásból biztosítható	nem releváns
3	Női közösségek kialakítása	Nők körében szervezett közösségek hiánya	Generációk közötti programok szervezése, hagyományápolás, hagyományőrzés	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	igényfelmérés, közös érdeklődésűek, generációk összehozása	polgármester, védőnő	2025. 12. 31. (szerda)	Nők részére szervezett programok száma	önkormányzati	saját forrásból biztosítható	nem releváns

IV. Az idők esélyegyenlősége

1	Szociális, kulturális szolgáltatások bővítése	Magas az egyedül élők aránya	Olyan szociális, kulturális programok szervezése, melyek megakadályozzák az elmagányosodást, a gyors fizikai és szellemi leépülést	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	Közösségi programok szervezése idős emberek számára	közösségi szintér dolgozója	2024. 12. 31. (kedd)	Programok száma	önkormányzati	Saját forrásból minimálisan, pályázati forrásból fejleszthető	nem releváns
2	Idősprogramok szervezése	Idősek körében szervezett közösségek megerősítése	Generációk közötti programok szervezése, mely a települési hagyományok őrzésére	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022) (2023-2024)	igényfelmérés, azonos érdeklődésűek összehozása	közösségi szintér dolgozója	2024. 12. 31. (kedd)	Programok száma	pályázati, önkormányzati	saját forrásból fejleszthető	nem releváns

			épülhetne (kézimunka, népdal, néptánc)									
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadályok megszüntetése	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeinek érdekében a környezet 100%-os akadálymentesítése /épületek, közterületek, járdák/	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Közösségi szolgáltatásokhoz azonos hozzáférés biztosítása	polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Középületek, járdák teljes körű akadálymentesítése	pályázati. önkormányzati	önkormányzati és pályázati forrásból	nem releváns
2	Adatgyűjtés felmérés útján	Fogyatékkal élőkre vonatkozó teljes körű adathiány	Adathiány megszüntetésére felmérés szervezése az egyház bevonásával	Elősegíti a településfejlesztési célok megvalósítását	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Hiányzó adatok összegyűjtése	családgondozó	2024. 12. 31. (kedd)	Adathiány megszüntetése	önkormányzati	önkormányzati forrásból megvalósítható	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** online működteti a lakosság bevonásával, hogy a HEP tervezetét és annak képviselő-testület által elfogadott formáját, elérhetővé és véleményezhetővé teszi.

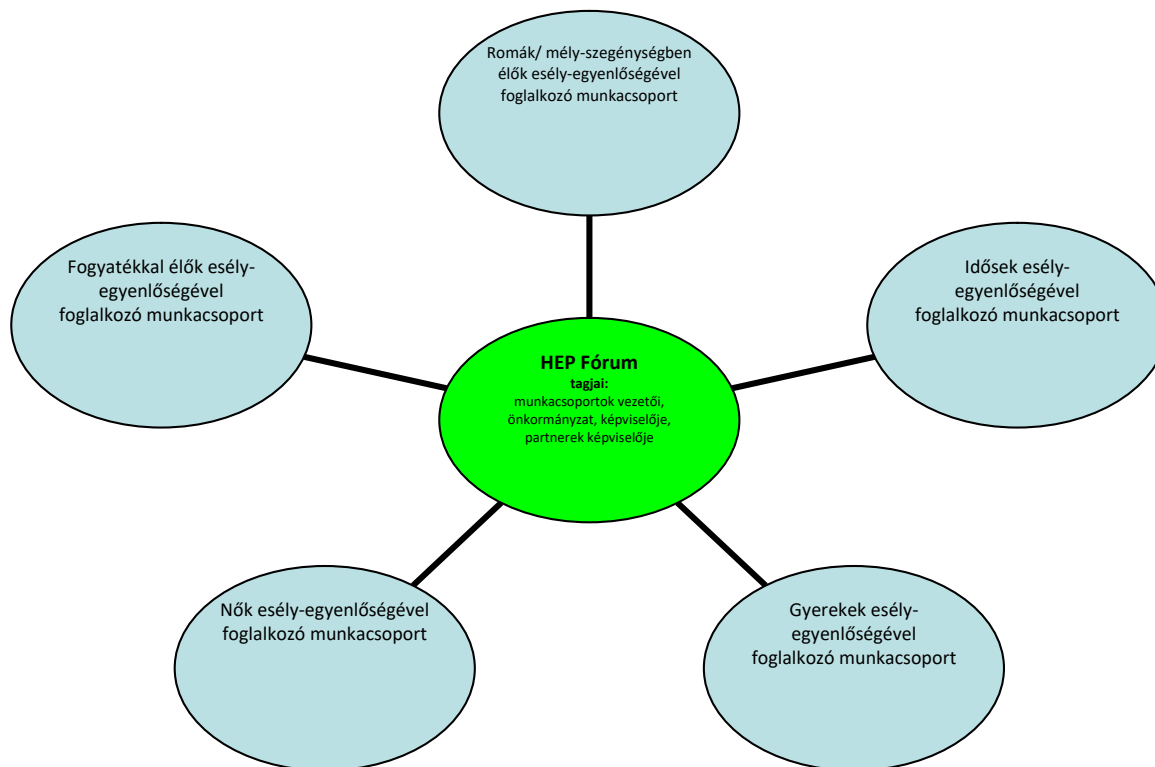
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban működik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum működése.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább két évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Anarcs község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Anarcs Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és/2022.(.....) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Anarcs, 2022.

Kertész Zoltán polgármester

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA
HEP Melléklet